

ORTA ANADOLU VOLKANLARI

Uyuyan Devler

Anadolu'nun ortasında o kadar çok volkan var ki! İnsan nedenini düşünmeden edemiyor. Erciyes, Hasandağ, Melendiz gibi görkemlilerinin yanı sıra, 800'ü aşkın küçük volkan konisi de bu coğrafyayı şekillendiriyor... Orta Anadolu volkanik bölgesinin şaşırtıcı öyküsünü Dr. Mehmet Keskin, Atlas okurları için kaleme aldı.

FOTOĞRAFLAR: TURGUT TARHAN / YAZI: MEHMET KESKİN*

Orta Anadolu'daki en görkemli volkanlardan biri Hasandağ. Çifte zirvesiyle etkileyici bir görünüme sahip; yüksekliği 3 bin 268 metre. Volkan en son yaklaşık 8 bin 200 yıl önce püskürdü ve 136 kilometre uzakta, Neolitik bir yerleşim olan Çatalhöyük'te yaşayanlar onun bu kükreyişini korku, şaşkınlık ve saygı dolu bakışlarla duvarlarına çizdi.

Patlayan Güzellik

Dünyanın en ilginç doğa harikalarından Meke Gölü de volkanik kökenli. Konya'nın Karapınar kasabasının 8 kilometre güneydoğusunda yer alıyor. Deniz seviyesinden 981 metre yüksekteki göl iki kraterden oluşuyor. İlkini tarihi birkaç milyon yıl öncesine kadar gidiyor. Bu dönemde meydana gelen patlama ile Meke maarı oluştu

ve zamanla suyla doldu. Uzun süre bu şekilde kalan kraterde günümüzden yaklaşık 9 bin yıl önce bir patlama daha meydana geldi ve ana kraterin içinde bir volkan konisi yükseldi. Kraterin içindeki koni tüften oluştuğu için yağışları kolayca emiyor ve şeklinin bozulmasını önüyor. Fotoğrafta arka planda görülen ve Meke'nin kuzeydoğusunda yer alan Karacadağ da yine bölgedeki volkanik dağlardan biri.

Orta Anadolu'da devasa boyutlarda bir alan, irili ufaklı yüzlerce volkan konisi, geniş yaygılar oluşturan lavlar ve volkanik küller, kimi suyla dolu volkanik kökenli krater çukurları ve lav kubbeleleriyle kaplıdır. Aksaray, Niğde, Nevşehir ve Kayseri arasında Orta Anadolu volkanik bölgesi adı verilen bu alan, 10-15 milyon yıl öncesinden başlayıp 3 bin yıl önceye kadar farklı merkezlerden, farklı

dönemlerde çok farklı hacim ve boyutlarda püsküren lav ve küller sonucu ortaya çıkmıştır.

Püskürmelerden önemli bir bölümü Kuvaterner gibi (yani yaklaşık 2.5 milyon yıl veya daha geç) yakın bir dönemde gerçekleştiği için volkanik yapılar ve koniler, neredeyse ilk oluştuğu şekilleriyle aşınmadan günümüze ulaşabilmişlerdir. Erciyes, Hasandağ, Melendiz, Göllüdağ ve Keçiboyduran alandaki

büyük volkanlardır ve 3-4 bin metreye varan yükseklikleriyle heybetli gövdele-re sahipleridir. Bölgede içi su dolu krater çukurlarından oluşan volkanlara da rastlanır; jeolojide "maar" denilen bu tip volkanik çöküntülerin en iyi örnekleri Meke Gölü ve Acıgöldür. Yine aynı alanda "cüruf konisi" olarak isimlendirilen birkaç yüz metre yükseklikte ve çapta küçük volkanların sayılarının ise 800'ü aştığı ileri sürülüyor. Uydu fotoğrafı ve

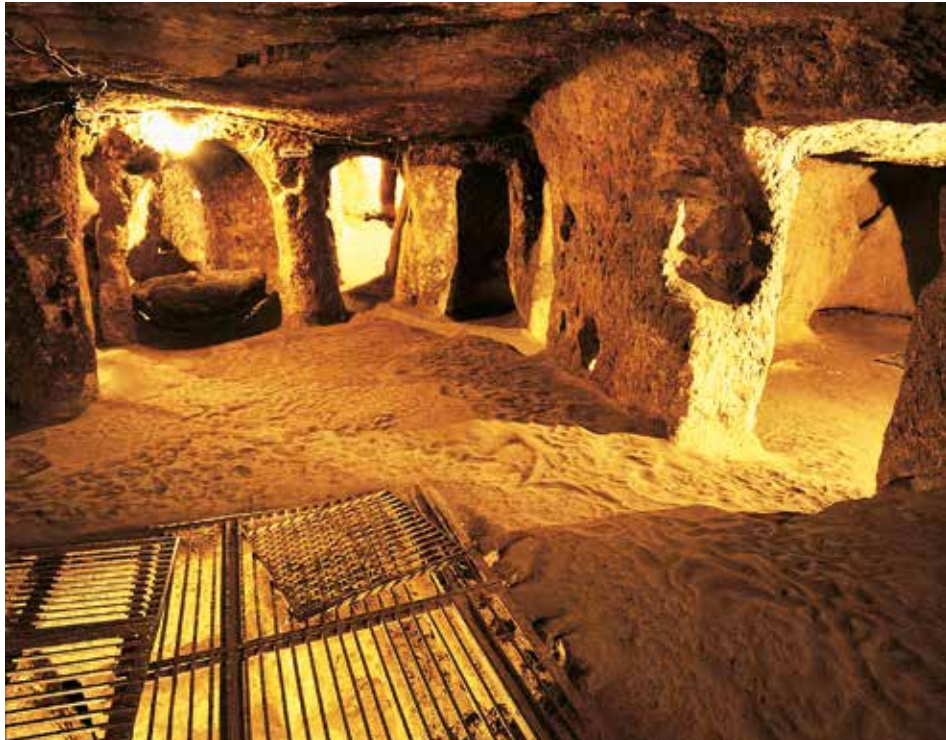
harita üzerinde bunları saptayıp saymak bile başlı başına güç bir işlem.

Orta Anadolu'daki volkanik bölgede görenlerin hayranlığını toplayan daha başka oluşumlar da vardır. Özellikle Kapadokya'da gevşek karakterli kalın tüf tabakaları ile daha ince lav ve çökel tabakalardan (kumtaşı-çakıltası) oluşan istiflerin, akarsular ve kısmen de rüzgârlarla aşınması sonucunda "peribacası" adı verilen özgün aşınma şekilleri ortaya

Kayseri il merkezinin 25 kilometre güneybatısında yükselen Erciyes Volkanı heybetli bir gövdeye sahip. Kilometrelerce öteden, Nevşehir'e bağlı, peribacalarıyla ünlü Uçhisar'dan bakıldığında bile etkileyici. Volkanın iki zirvesi var: Büyük Erciyes'in yüksekliği 3 bin 917, Küçük Erciyes'ininki ise 3 bin 703 metre. Bir volkanın böylesine büyük kütlelere sahip olmasının nedeni, uzun bir zaman sürecinde defalarca lav ve kül püskürtmesi.

çıkıştır. Görenlerin hayranlığını toplayan peribacaları Kapadokya'ya özgüdür, benzerlerine dünyada pek az rastlanır.

Peribacaları aslında silisyumdioksit açısından zengin, krem ve beyaz, bazen de pembemsi renkli, gözenekli ve hafif bir taş olan pomza ile volkanik kül karışımından oluşan kalın katmanlardan meydana gelmiştir. Her birinin üzerinde bulunan şapkayı andıran daha koyu renkli kayalar ise, peribacalarının daha fazla aşınmasını engelleyip onların baca şeklinde kalmalarını sağlar. Bunlar da

Kapadokya'daki doğal güzelliklerin bir zamanlar Nevşehir'de bulunan ancak günümüzde fark edilmesi çok güç olan dev bir volkanın püskürmesinin sonucu olduğu düşünülüyor. Tüflerin yumuşak ve kolay kazılabilir olması, binlerce yıldan beri insanların buralarda konut, barınak ve yiyecek depoları yapmalarını sağlamış. Derinkuyu'da olduğu gibi yeraltında şehirler bile inşa etmişler.

aslında tüf tabakaları içinde, yataya yakın duran daha sert lav, serleşmiş tüf ve çökel kaya tabakalarından oluşmuştur.

Tüflerin yumuşak ve kolay kazılabilir olması, binlerce yıldan beri insanların evlerini, barınaklarını ve yiyecek depolarını onların içinde inşa etmelerini sağlamıştır. İlk Hıristiyanların da Roma baskısından korunup saklanmak için bölgenin bu özel coğrafyasını ve kaya türünü kullandıkları, yeraltına ve tüfler içine şehirler inşa ettikleri biliniyor. Bugün halen bölgede evler, oteller, restoranlar ve büyük soğuk hava depoları, yeraltında tüfler içinde inşa ediliyor. Bu mekânlar, yaz kış hemen hemen aynı sıcaklıkta kalıyorlar, zira tüf, bol gözenekli ve silisyumca zengin camdan oluşması nedeniyle doğadaki en etkili ve iyi yalıtım

malzemelerinden biridir.

Şirin mi şirin yerleşim yerleri, sakin atmosferi, içerdiği eşsiz tarihi eserler ve doğa güzellikleri ile Orta Anadolu volkanik bölgesi, günümüzde ziyaretçilere sadece sakinlik ve dinginliği çağrıştırılmaktadır. Peribacaları, yanardağları ve plato şeklinde düzlükleri ezelden beri değişmeden öylece duruyor gibidirler.

Oysa volkanoloji ve petroloji (taşbilim) alanında uzmanlaşmış jeologların Orta Anadolu'da yaptıkları çalışmaların sonucu, bölgenin geçmişinin genel kanının aksine hiç de sakin ve durağan olmadığını ortaya çıkarmıştır. Örneğin Acıgöl'ün tabanındaki tabakalardan alınan sondaj örneklerinin içerdiği volkanik küllerin 3 bin ile 5 bin arası yaşta olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre

Acıgöl dolayında 3 bin yıl önce volkanik aktivite gerçekleşmiştir.

Bölgedeki en görkemli volkanlardan biri de çift zirveli Hasandağ'dır. İnsanoğlunun 9 bin yıl önce bu gezegen üzerinde ilk kez yerleşik düzene geçtiği yerlerden biri sayılan Çatalhöyük de bu dağın eteğinde yer alır. Yerleşmede Hasandağ'ın püskürmesini gösteren çok iyi korunmuş bir duvar resmi bulunmuştur. Atalarımız dehşetli bir doğa olayıyla ilgili gözlemlerini, yaratıcı güçlerini kullanarak bu sanat harikasıyla tarihe kazınmışlar. Resim, volkanın yaklaşık 8 bin 200 yıl önce, yörede yaşayanların korku, şaşkınlık ve saygı dolu bakışları karşısında püskürdüğünü belgeliyor.

Orta Anadolu'nun Hasandağ, Erciyes, Melendiz gibi heybetli ve mağrur

volkanları, dev gövdeleri ve ufuk çizgisinde her yerden görülebilen silüetleriyle geçmişte olduğu gibi günümüzde de herkesi derinden etkiler. Onların böylesi dev gövdelere sahip olmaları hiç de şaşırtıcı değil; zira bu volkanları inceleyen yer bilimciler, aslında onların bir merkezden uzun bir zaman sürecinde defalarca lav ve kül püskürttüklerini ve bu nedenle büyük kitlelere sahip olduklarını ortaya koymuşlardır. Üstelik bu volkanlarda silisyum dioksit açısından zengin sayılabilecek andezit ve dasit türü lavlar egemen kaya türleridir. Lavların silisyumca zenginliği, onların daha ağırdalı olmasına, yani hızlı hareket edemeyip fazla mesafe alamadan kalınlaşmalarına yol açmıştır. Uzağa gidemeyen lavlar üst üste birikerek, tabanlarından zirvelerine

Orta Anadolu'daki volkanik bölgede, özellikle Kapadokya'da görenlerin hayranlığını toplayan oluşumların başında peribacaları geliyor; Nevşehir-Uçhisar'da Bağlıdere Vadisi'ndekiler gibi. Bu doğal harikalar, volkanların ürünü gevşek karakterli kalın tüf tabakaları ile daha ince lav ve çökel tabakaların aşınması sonucu ortaya çıkmış. Kapadokya'ya özgü sayılan peribacalarının benzerlerine dünyada pek az rastlanıyor.

yükseklikleri 2 bin 800 metreyi bulan, deniz seviyesinden yükseklikleri ise 4 bin metreye kadar ulaşabilen, 15 ila 35 kilometre çapında büyük volkan konileri oluşturmuşlardır. Bazı dağlarda ise püskürmeler sadece zirveden gerçekleşmemiş, yamaçlarındaki çok sayıda merkeze de dağılmıştır. Erciyes'in yamaçları ve eteklerinde yer alan ve Trabzon ekmeğine benzer görünümlü irili ufaklı kubbe şeklindeki ağdalı lav oluşukları yani domlar bu tür püskürmelerdir.

Ne var ki, görkemli Hasandağ'ınkiler bile, peribacalarının ana malzemesi olan

tüfleri püskürten volkanik etkinliklerin yanında çok küçük kalır. Gerçekten de bölgeyi binlerce kilometrekarelik bir halı gibi kaplayan uçsuz bucaksız tüf yaygılarını yüzeye çıkaran volkanlar, Hasandağ ve Erciyes'inkilere nazaran çok daha geniş bir kraterden püskürmüş olmalıdır. Araştırmacılar, bu volkanik küllerin Nevşehir ve Acıgöl arasında yer alan, çapı 8x12 kilometre olan dev bir volkan bacasından püskürdüğünü ortaya koymuştur. Birden çok evrede gerçekleşen bu püskürme sırasında diğer volkanlarınkine kıyasla silisyumca ve gazca çok daha

zengin magmanın "kaldera" adı verilen bu dev bacadan 600-700 derece sıcaklıkta köpük yığınları, kızgın toz ve gaz şeklinde korkunç bir şiddetle yüzeye çıktığını, bu malzemenin gökyüzüne kilometrelerce tırmandığını ve yeryüzünü yakıp yıkarak yüzlerce kilometrekare alanı kapladığını ileri sürmekteydiler. Böylesi dev bir volkanın tek bir püskürmesi bile yüzlerce ve hatta binlerce atom bombasının çıkardığı enerjiye eşdeğer enerjiyi, yer içinden yüzeye saatler içinde ulaştırabilir ve kilometreküplerce lav köpüğü üretebilir. Bunları öğrenince insan ister istemez

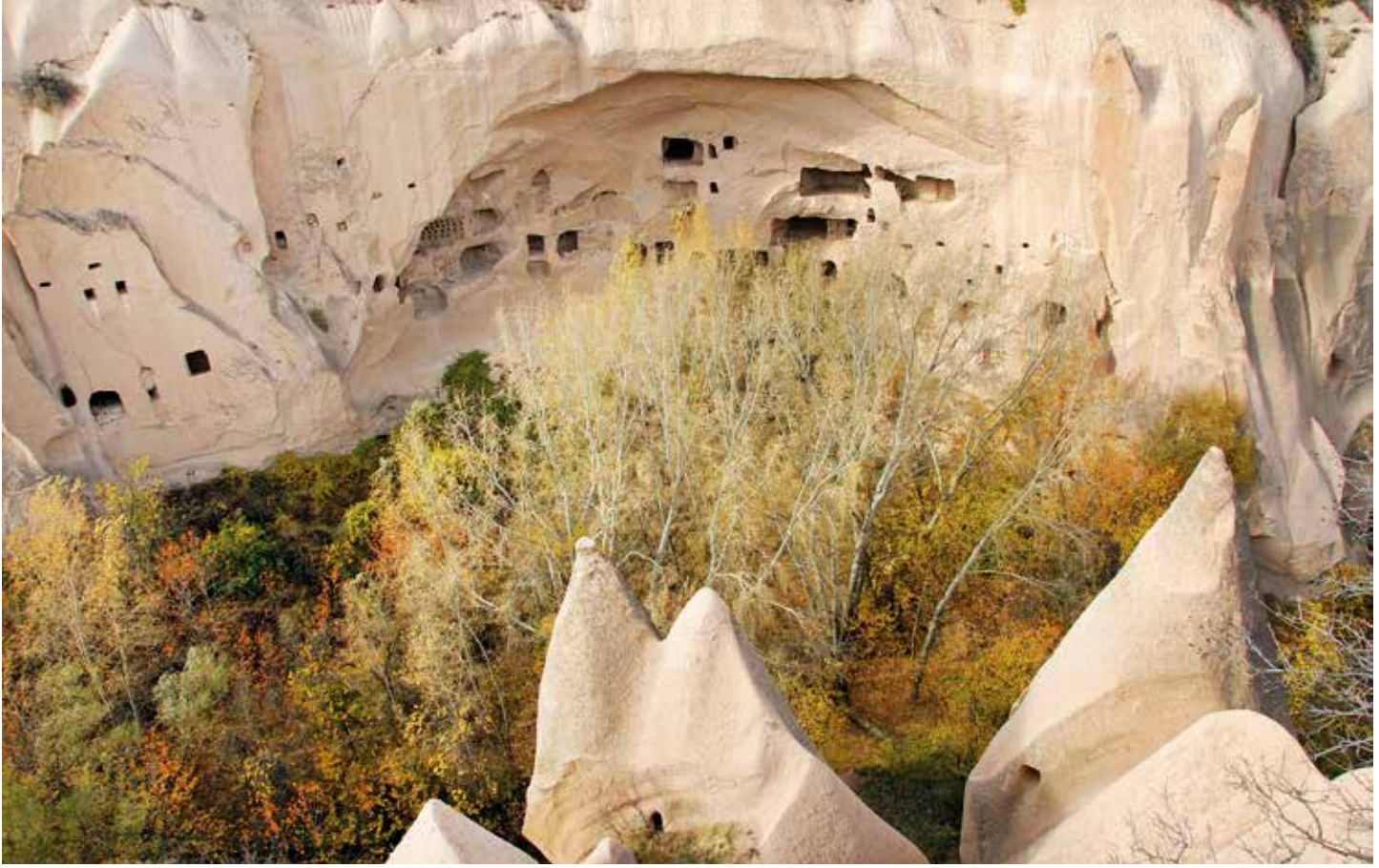

peribacalarının göründükleri kadar da masum olmadıkları hissine kapılıyor.

Silisyumca ve gazca zengin magma daha volkan bacasında yükselirken, basıncın düşmesi ve bunun sonucunda gazların hızla genişlemesinin etkisiyle köpürerek son derece gözenekli bir görünüm kazanır. Köpüren magmanın hacmi hızla artarken magmanın yoğunluğu da buna bağlı olarak hızla düşer, gazların dehşetli itme etkisi ile bacadan büyük bir güç ve gürültü ile ses hızını aşan süratlerde püskürür ve bu sırada paramparça olur. Magmanın bu şekilde köpürüp taşması ve parçalanması, bir tencerede kaynayan sütün köpürerek taşmasına veya cin mısırlarının ısıtıldıklarında patlayarak hacimlerinin artmasına benzetilebilir.

Gazların gücü ile magma parçaları ve kül gökyüzüne doğru o kadar hızlı püskürür ki, akkor halindeki magma ve toz parçaları, 40-50 kilometre yükseğe tırmanabilir. Bu olay gerçekleşirken gaz-toz karışımını, stratosfere kadar ulaşan devasa bir sütun şeklinde püskürten volkan bacası, dev bir jet motoru gibi çalışır. Böylece kül ve toz parçaları çok geniş alanlara dökülürler. Bazen püskürme sütunu ağırlaşarak bir tarafa doğru çöker ve 600-900 derece sıcaklıktaki akkor halinde magma parçaları ile kızgın gazlar yeri süpürüp yalayarak yakan bir çığ gibi çok geniş alanlar kaplar. Bunlara "piroklastik (akkor taneli) akış", oluşan ürüne ise "ignimbrit" adı verilir. Bazen de kızgın kitle o kadar sıcaktır ki, taneler yerleştikleri yerde kendi ağırlığı altında

Orta Anadolu volkanik bölgesinde irili ufaklı yüzlerce volkan konisi, geniş yaygılar oluşturan lavlar ve volkanik küller, kimi suyla dolu volkanik kökenli krater çukurları ve lav kubbeleri bulunuyor. Konya'nın doğusunda, Karapınar yöresinde bunu açıkça görmek mümkün. Fotoğrafın en önünde volkanik bir baca ve krater, sol yarısında ortada yine volkanik, ünlü Meke Gölü, onun arkasında gaz ve sıcak su çıkışı halen gözlenebilen volkanik Acı Göl ve en arkada da volkanik Karacadağ yer alıyor (solda). Narlıgöl de bölgedeki volkanik göllerinden biri; Niğde'nin kuzeyinde (üstte).

Nevşehir'deki volkanların eseri, ilginç yerlerden biri Zemi Vadisi. Çok eski çağlardan beri tuf katmanları oyularak yerleşim başta olmak üzere çeşitli amaçlar için kullanılmış (en üstte). Volkan ateşinin, suyun ve rüzgârın bir başka eseri de İhlara Vadisi. Mucizevi bir dehlizi andıran vadiye kaya duvarlara oyulmuş mağara evleri, mabetler ve yamaçlara kurulu köyler bulunuyor. Melendiz Çayı da vadiyi yeşil bahçelerle donatıyor (üstte).

ezilip birbirine yapışır ve lava benzer masif bir kaya oluşur. Buna ise "kaynaklı ignimbrit" adı verilir. Kapadokya'da bu oluşukların her ikisi de bulunur.

Biz ve atalarımız Anadolu'da böylesi dev bir püskürmeye şahit olmadığımız için kendimizi şanslı saymalıyız. Ancak yakıcı püskürmelere dünyada tanıklık edenler maalesef olmuştur ve çoğu o anda canlarını kaybetmiştir. Orta Anadolu'daki dev volkana nazaran küçük

boyutlarda da olsa piroklastik bir püskürme İS 79 yılında Roma İmparatorluğu döneminde, Vezüv Volkanı'nda gerçekleşmiştir. Vezüv'ün eteklerinde bulunan Pompei ve Herculaneum kasabalarını içine alan piroklastik akışlar, insanları ve diğer canlıları kızgın ignimbrit içine canlı canlı gömmüştür.

Nevşehir volkan bacası yani kalderası, araştırmacılar tarafından 1960'lı yıllardan beri biliniyor. Tüm bu yıkıcı etkisi ve dev boyutlarına karşılık bu kalderanın yerini günümüzde tespit etmek oldukça zordur; volkanologlar bunu ancak özel araştırma teknikleriyle başarabilmektedir. Neden mi? Böylesi büyük patlamalar olağan bir volkana oranla çok daha güçlü olduğundan, püskürttükleri köpürmüş magma, toz ve kaya parçalarını çıkış merkezi etrafına biriktirmekten ziyade uzağa fırlatıp geniş bir alana yayarlar. Köpürmüş magma, kaya parçaları ve toz o kadar büyük hacimlerde püskürür ki, sonunda volkanın altındaki hazne büyük ölçüde boşalır ve yerkabuğu kendi içine doğru boşalan hacmi doldurmak üzere piston gibi çöker. Kalderalar da bu şekilde oluşur. Bu çökme, geriye kalan magmanın da yüzeye çıkmasına neden

Gerçek bir çölü andıran Karapınar kumulları da Orta Anadolu volkanik bölgesindeki coğrafi güzelliklerden biri.

olur. Büyük hacimlerde çıkan yeni volkanik malzeme, kaldera çöküntüsünü kalın bir kül örtüsünün içine gömer ve gizler. Böylece birçok büyük kaldera, uykuya dalmadan önce ürettikleri kendi kül örtülerinin yorgani altında gizlenerek sinsice bir sonraki püskürmeyi bekler. Neyse ki onların magma ile tekrar şarj olup püskürecek aşamaya gelmeleri, diğer volkanlara göre daha uzun süre gerektirir, çünkü kalderaların altındaki magma hazneleri diğer volkanlara oranla çok daha büyüktür. Onlar gezegenimizin sinsice uyuyan ve harekete geçecekleri günü bekleyen en güçlü ve yıkıcı devleridirler.

Bölgede bulunan birkaç yüz metre çap ve yüksekliğindeki yüzlerce küçük volkan konisinin büyük bölümü bazaltik bileşimli cüruftan oluşuyor. Bu konilerin bazılarında nispeten küçük, akışkan ve ince bazalt lavlar akmıştır. Diğer taraftan maar, tuf konisi ve çemberlerinin büyük bölümü, silisyum açısından zengin bileşimli magmaların yeraltı suyuyla etkileşerek şiddetli patlama ve püskürmeleri sonucunda oluşmuşlardır. Magma suyla etkileşime girdiği zaman, magma kitlesinin ağırlığının neredeyse dörtte bir

kadarı -TNT patlamış gibi- bir güç ortaya çıkar. Bu dehşetli güç magmayı ve çevredeki kayaları parçalayıp dağıtır. Böylesi patlamalar öyle şiddetlidir ki lavlar, milimetrenin binde birkaçı mertebesinde yani pudra kadar ince tanelere ayrılır. Şiddetli patlamaların yarattığı, bazen ses hızını da aşabilen şok dalgaları, bu tür volkanların tabanındaki kayaları da söker ve top mermisi gibi her yöne fırlatır.

Diğer taraftan şok dalgaları, volkanın yamaçlarında çökelmiş ince taneli tabakaları tıraşlayıp aşındırarak üzerlerine yeni kırıntılı tabakalar ekler. Suyla etkileşime bağlı şiddetli patlamalar, volkanın tabanındaki kayaları da parçalayıp söker ve uzaklara fırlatır. Böylece volkanın krater tabanı püskürmeler sırasında bir taşocağı gibi kazılarak derin bir oyuk ortaya çıkar. Püskürmeler bitince de tekrar yeraltı suyunun istilasına uğrayıp dolar. İşte bunlara “maar” adı verilmektedir. Orta Anadolu’da bu tür bir kısmı suyla dolu, volkan kraterlerine rastlanmaktadır.

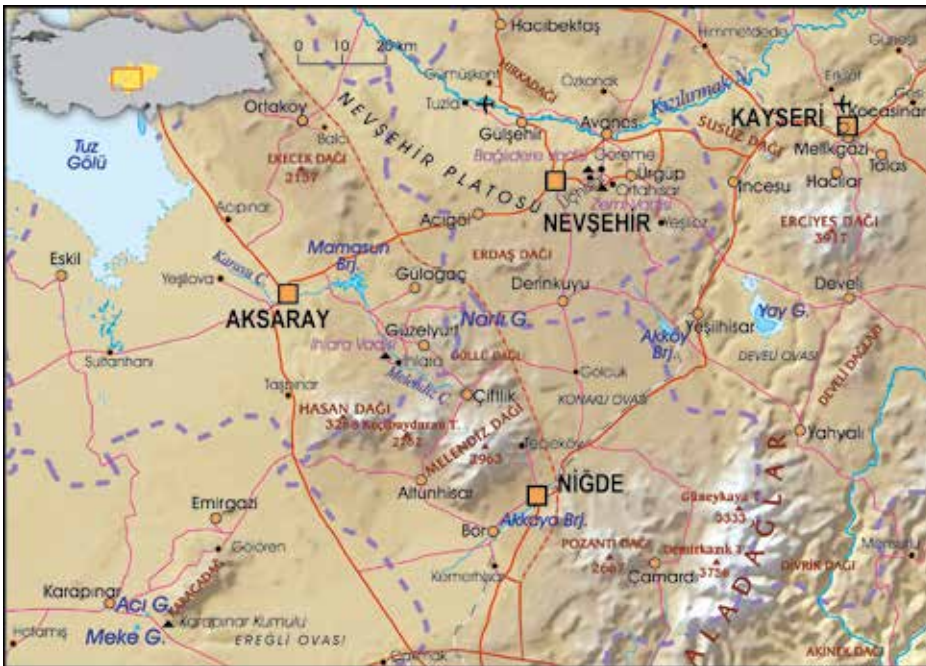
Peki, çok sayıda volkanın Orta Anadolu’nun bu kesiminde yaklaşık 15 milyon yıldır hüküm sürmesinin sebebi ve bu kadar magmanın kaynağı nedir? Bu soruları cevaplamaya yönelik farklı

Niğde'nin kuzeyindeki volkanik dağlardan biri de Göllüdağ. Dağda "volkan camı" da denilen obsidyen elde etmek için ilk çağlardan beri kullanılan atölyeler saptandığı gibi, çevresinde de antik yerleşimler bulunuyor.

görüş ve modeller bulunmaktadır. Bunların arasında en güncel ve yeni bulgularla uyumlu olanı, geçmişte Türkiye boyunca doğudan batıya iki kol şeklinde uzanmış Tetis adlı okyanusun tabanının kuzeye, yani Anadolu'nun altına doğru dalması ve kıtasal çarpışma sonucu yaklaşık 15 milyon yıl önce dikleşmesi ve daha sonra 10 milyon yıl önce doğudan başlayıp koparak batıya doğru yırtılmasını temel alan hipotezdir.

Bu hipoteze göre Güneydoğu Toroslar boyunca çarpışıp birbirine kenetlenerek duran Arap ve Avrasya levhalarının altında kalan okyanus tabanı kuzeye doğru katı, ancak akışkan özellikler sunan astenosferik manto içine dalmaya devam etmiş ve bu yüzden kendi kitlesinin çekme etkisiyle kırılıp kopmuştur. Kopma, tıpkı iki farklı yöne çekilen bir kâğıt üzerinde yırtığın ilerlemesi gibi Türkiye'nin altında Doğu Anadolu'dan Batı Anadolu'ya doğru ilerlemiştir. Yırtık boyunca levhanın altında yer alan daha sıcak ve ergimeye elverişli manto, kuzeye doğru hareket ederek bölgenin altındaki mantoda ergimelere neden olmuştur. Bu sırada yüzeyde yer kabuğunu kesen fay sistemleri (örneğin Tuz Gölü, Ecemiş ve bunlarla bağlantılı faylar), magmaların yüzeye ulaşmaları için kanal teşkil etmişlerdir. Orta Anadolu volkanik bölgesi, manto içinde kırılmış olan Tetis Okyanusu tabanındaki dev kırığın hemen üstünde yer almaktadır. Tomografik görüntüler de bölgenin altında bir okyanus tabanının yırtılarak kopmuş olduğunu belgeliyor. Bu bulgular topluca yukarıda açıklanan modeli desteklemektedir ■

orta anadolu volkanik alan rehber

Orta Anadolu volkanik bölgesi Aksaray, Niğde, Nevşehir ve Kayseri şehirleri arasında kalıyor.

ERCİYES

Kayseri il sınırları içinde yer alan 3 bin 916 metre yüksekliğindeki Erciyes, İç Anadolu'nun en görkemli dağı. Kayseri il merkezinin 25 kilometre güneybatısında yer alıyor. Tırmanış yaparak heyecan arayanlar için de ideal parkurlara sahip. Doğal yapısının kayağa uygun olması ve uzun kış sezonu ile kayakçıların gözde yerlerinden biri. Erciyes Dağı doğa sporları için de oldukça uygun. Hem Tekir Yaylası hem de Sütdonduran Yaylası'nda konaklayacak birçok tesis bulunuyor. Kamp için ise Çobanini bölgesi çok uygun. Kamp yeri Erciyes'in bir tarafı çökmüş olan kraterinin içinde yer alıyor.

Ulaşım: Erciyes'e en yakın havaalanı Kayseri'de.

Konaklama: Yaylalarda konaklamak istemeyenler Kayseri'de kalabilir.

Bent Otel..... 352-221 24 00
Çapari Otel..... 352-222 52 78
Çırağan..... 352-336 98 98
Dedeman Otel..... 352-342 21 11
Grand Eras 352-330 51 11
Hattat Otel..... 352-222 65 58
Hilton Otel..... 352-207 50 00

HASANDAĞ

Hasandağ Orta Anadolu'daki en görkemli volkanlardan biri. Bir hafta sonunuzu ayırarak bir zamanlar bölgeye korku salmış bu görkemli dağın eteklerinde kamp yaparak veya dağa tırmanarak kısa sürede keyifli bir macera yaşamamız mümkün. Erciyes Dağı ile birlikte bölgenin önemli üç volkanik dağından biri olan Hasandağ ve çevresi, kış aylarında güzel manzaralar sunar. Özellikle zirvesinden aşağıdaki küçük volkan konileri çok güzel görünüyor. Hasandağ en güzel görüntülerini Aksaray-Konya ve Aksaray-Niğde yollarını kullananlara sunuyor. Hasandağ'ın, Ihlara Vadisi'nin

Orta Anadolu'nun önemli volkanlarından Hasandağ, Karakapı beldesinden bakıldığında tüm görkemini sergiler.

oluşumunda da büyük etkisi var. Bölgedeki en önemli turistik değerlerin başında gelen Ihlara Vadisi, oluşumunu Hasandağ'ın lavlarına borçlu.

Ulaşım: Hasandağ ve çevresine ulaşım için en yakın havaalanı Nevşehir'de.

Konaklama: Ziyaretçiler Ihlara Vadisi'nde ya da Aksaray'da kalabilir. Ihlara Vadisi ve çevresinde çok sayıda otel bulunuyor.

Aksaray
Grand Eras Hotel..... 382-212 08 08
Ağaç Tesisleri..... 382-215 24 00

KARAPINAR

Karapınar olağanüstü bir volkanizma bölgesi. İrili ufaklı volkan konileri, maar ve birçok lav çıkışının bulunduğu bölge volkanizmanın izlerini görmek isteyenler için çok uygun. Karapınar -Ereğli yolu üzerinde Karapınar'ın çıkışında bulunan Meke Gölü ve Acıgöl Türkiye'nin en önemli volkanik göllerinden ikisi. Son yıllarda Meke Gölü'ndeki su çekilmesi bile gölün çekiciliğini engellemedi. Karapınar'da volkanik etkinlikler dışında gezilmesi gereken bir başka yer de Obruk Platosu. İrili ufaklı onlarca obruk, bölgenin önemli doğal alanları arasında yer alıyor.

Karapınar'da otel ya da pan-

siyon bulunmadığı için en yakın konaklama merkezi Ereğli.

Fuat Bey Otel..... 332-713 44 35
Köşk Otel..... 332-713 17 30

KAPADOKYA

Kapadokya'nın kalbini oluşturan peribacaları, labirent gibi birbirinin içine geçen vadiler ve yeraltı şehirleri Ürgüp, Avanos ve Uçhisar üçgeninde yer alıyor. Merkezinde de Göreme bulunuyor. Bu benzersiz alanı en iyi vadi yürüyüşleri yaparak keşfedebilirsiniz. Bütün vadilerde yürüyüş patikaları bulunuyor. Bu yürüyüşler rehberle veya rehbersiz yapılabilir. Bir vadiden diğerine geçilebiliyor. Bu esneklik rota seçeneklerini büyük oranda arttırıyor. Yöre-yi iyi bilmiyorsanız ya da doğa yürüyüşü tecrübeniz yoksa kaybolma ihtimaliniz olduğunu da hatırlatmakta fayda var.

Derinkuyu Yeraltı Şehri: Mustafapaşa'dan 8 kilometre sonra Cemilköy'e geliniyor. Buradan 4 kilometre sonra Şahinefendi'ye ve 14 kilometre sonra da Güzelöz'e ulaşıyor. Güzelöz'de yol ikiye ayrılıyor. Sağdaki 23 kilometrelik yol Derinkuyu yeraltı şehrine gidiyor. Bir başka tarifle Derinkuyu, Nevşehir-Niğde yolunun 29'uncu kilometresinde. Derin-

liği yaklaşık 85 metre olan yeraltı şehirde günlük yaşam için gerekli tüm mekânlar, kilerler ve kilise bulunuyor. Yeraltı şehrinin ikinci katında misyonerler okulu yer alıyor.

Kaymaklı Yeraltı Şehri: Nevşehir'e 19 kilometre uzaklıkta, Nevşehir-Niğde karayolu üzerinde yer alıyor. Yeraltı şehri, "Kaymaklı Kalesi" adıyla da anılan yerin altındadır.

Özkonak Yeraltı Şehri: Avanos'un 14 kilometre uzağında yer alan yeraltı şehri, İdiş Dağı'nın kuzey yamaçlarına kuruludur. Geniş alanlara yayılmış olan galeriler birbirlerine tünellerle bağlıdır.

Zelve Örenyeri: Avanos'a, Paşabağları'na 1 kilometre uzaklıktaki Zelve, Aktepe'nin dik ve kuzey yamaçlarında kuruludur. Üç vadiden oluşan Zelve örenyeri, peribacalarının en yoğun olduğu bölgelerden.

Ulaşım: Kapadokya bölgesini ziyaret etmek isteyenler için en yakın havaalanı Nevşehir. Bölgeye tüm büyük şehirlerden direkt otobüs seferleri de mevcut.

Konaklama: Kapadokya Türkiye'nin en fazla ziyaret edilen turistik bölgesi. Bölgede konforlu otellerden küçük ev pansiyonlarına kadar birçok konaklama seçeneği var.